

1. दीर्घ सन्धि dīrgha sandhi

अ or आ	+ अ or आ	→ आ	Eg: महा + आत्मा → महात्मा ॥
इ or ई	+ इ or ई	→ ई	अधि + ईशः → अधीशः ॥
उ or ऊ	+ उ or ऊ	→ ऊ	भानु + उदयः → भानूदयः ॥
ऋ or ॠ	+ ऋ or ॠ	→ ॠ	कर्तृ + ऋजुः → कर्तृजुः ॥

2. गुण सन्धि guṇa sandhi

अ or आ	+ इ or ई	→ ए	Eg: राम + ईश्वरम् → रामेश्वरम् ॥
"	+ उ or ऊ	→ ओ	सूर्य + उदयम् → सूर्योदयम् ॥
"	+ ऋ or ॠ	→ अर्	महा + ऋषिः → महर्षिः ॥
"	+	→ अल्	

3. वृद्धि सन्धि vṛddhi sandhi

अ or आ	+ ए	→ ऐ	Eg: न + एव → नैव ॥
"	+ ओ	→ औ	भव + ओषधं → भवौषधम् ॥
"	+ ऐ	→ ऐ	भोग + ऐश्वर्यः → भोगैश्वर्यः ॥
"	+ औ	→ औ	तव + औन्नत्यं → तवौन्नत्यम् ।

4. यण् सन्धि yaṅ sandhi यण् = य, र, ल, व are semivowels

इ or ई followed by any dissimilar vowel	→ य् + that vowel	Eg: यदि + अपि → यद्यपि ॥
उ or ऊ	→ व् + "	ननु + एव → नन्वेव ॥
ऋ or ॠ	→ र् + "	कर्तृ + इति → कर्त्रिति ॥
"	→ ल् + "	

5. अयाव सन्धि ayāva sandhi अयाव = ए, ओ, ऐ, औ

ए + Any Vowel	→ अय् + that Vowel	Eg: ने + अति → नयति
ओ + "	→ अव् + "	भौ + अति → भवति
ऐ + "	→ आय् + "	नै + अकः → नायकः
औ + "	→ आव् + "	पौ + अकः → पावकः

Exceptions to 5. when ए or औ is followed by a short अ in an external sandhi, they remain unchanged, but the अ is replaced by an Avagraha अवग्रह ऽ

Eg: मुनये + अन्नं → मुनये ऽ न्नम्
शिवो + अहं → शिवो ऽ हम्